

Isikunimeseadus

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala, eesmärk ja kohaldamisala

- (1) Käesoleva seadusega sätestatakse isikunime andmise, vahetamise, muutmise ja kohaldamise põhimõtted ja kord, isikunime ühtse kasutamise alused ning nimetoimingu vaidlustamise ja nimetoimingu üle järelevalve tegemise kord.
- (2) Käesoleva seaduse eesmärk on Eesti nimetraditsiooni hoidmine ning isikunime ühtlustatud ja õiguspärane kasutamine Eestis.
- (3) Käesoleva seaduse alusel rakendatavale haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
- (4) Käesoleva seadusega reguleerimata küsimustes kohaldatakse perekonnaseisutoimingute seadust ja rahvastikuregistri seadust.

§ 2. Isikuandmete töötlemine

- (1) Käesolevas seaduses sätestatud nimetoimingute läbiviimiseks töödeldakse isikuandmeid, sealhulgas eriliigilisi isikuandmeid, käesolevas seaduses, perekonnaseisutoimingute seaduses ja rahvastikuregistri seaduses sätestatud alustel ja korras.
- (2) Käesolevas seaduses sätestatud nimetoimingute läbiviimiseks töödeldakse isikuandmeid, sealhulgas eriliigilisi isikuandmeid, rahvastikuregistris.
- (3) Käesolevas paragrahvis nimetatud isikuandmed on:
- 1) isikunimi;
 - 2) isikukood;
 - 3) sugu;
 - 4) kodakondsus;
 - 5) kontaktandmed;
 - 6) abikaasa või registreeritud elukaaslasega seotud andmed;
 - 7) alaealiste lastega seotud andmed;
 - 8) emakeel;
 - 9) hariduse andmed;
 - 10) isiku esitatud nime muutmise põhjuse andmed;
 - 11) isiku esitatud menetluslikud andmed;
 - 12) kriminaalkorras karistatuse andmed;
 - 13) perekonnaseisuandmed;
 - 14) põlvnemise andmed;
 - 15) rahvuse andmed;
 - 16) soo muutmise andmed;
 - 17) teovõimelisuse andmed;
 - 18) usulise kuuluvuse andmed.

(4) Isikuandmete vastutav töötleja on nimetoiminguid tegev asutus.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud isikuandmete, mis on kantud rahvastikuregistrisse, säilitamine on sätestatud rahvastikuregistri seaduse §-s 8.

§ 3. Isikunimi ja selle kasutamine

(1) Isikunimi on isiku eesnimest ja perekonnanimest koosnev nimi, mis on kantud dokumenti või andmekogusse.

(2) Nimetoiming on õiguslikul alusel isikunime kandmine dokumenti või andmekogusse.

(3) Avaliku ülesande täitmisel lähtutakse rahvastikuregistrisse kantud isikunimest.

(4) Kui isik ei ole rahvastikuregistri andmesubjekt, lähtutakse avaliku ülesande täitmisel isikut tõendavasse dokumenti kantud isikunimest.

(5) Siseministeerium juhendab avalikku ülesannet täitvaid asutusi nimetoimingute tegemisel.

§ 4. Isikunime kirjpilt

(1) Isikunime kirjutamisel kasutatakse eesti-ladina tähestiku tähti ja lubatud sümboleid.

(2) Isikunime kirjutamisel kasutatavate eesti-ladina tähestiku tähtede ja lubatud sümbolite loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(3) Isikunimi kantakse rahvastikuregistrisse suurtähtedega.

§ 5. Piiratud teovõimega isiku nimetoiming

Piiratud teovõimega isiku nimetoimingu tegemisel lähtutakse tema huvidest ja õigustest ning võimalusel võetakse arvesse tema arvamust, mis selgitatakse välja ulatuses, milles ta on võimeline menetlusest ja selle tagajärgedest aru saama.

§ 6. Nõuded eesnimele selle andmisel, vahetamisel ja muutmisel

(1) Eesnimi võib koosneda kuni kolmest lahku kirjutatud nimest või kahest nimest, mis on sidekriipsuga ühendatud.

(2) Ilma mõjuva põhjusega ei või eesnimeks olla nimi, mis on juurdunud vaid nime saaja vastassoo eesnimena.

(3) Eesnimi, mida rahvastikuregistri andmetel ei kanna ükski elav isik, ei tohi olla vastuolus heade kommetega.

(4) Eestikeelse eesnime kirjpilt peab vastama eesti kirjakeele normis sätestatud eesti õigekirjutusreeglitele.

(5) Eesnimi, mis ei vasta käesoleva paragrahvi lõikele 4, loetakse võõrkeelseks. Võõrkeelne eesnimi on lubatud, kui nimi on:

- 1) kasutusel eesnimena;
- 2) struktuurilt sarnane kasutusel oleva eesnimega;

3) isikule antud Eesti usuliste ühenduste registrisse kantud või välisriigis seaduslikult tegutseva ja sarnase õigusliku staatusega usulise ühenduse usulise talituse käigus.

(6) Kasutusel olevat võõrkeelset eesnime võib kohandada eesti keele struktuurile vastavamaks.

(7) Eesnime nõuetele vastavuse hindamisel võetakse vajadusel aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse arvamus.

§ 7. Nõuded perekonnanimele selle andmisel, vahetamisel ja muutmisel

(1) Perekonnanimi võib koosneda:

- 1) ühest nimest;
- 2) kahest sidekriipsuga ühendatud nimest käesolevas seaduses sätestatud juhtudel (edaspidi *topeltperekonnanimi*);
- 3) kuni kolmest lahku kirjutatud nimest käesolevas seaduses sätestatud juhtudel.

(2) Perekonnanime vahetamisel ja muutmisel võib käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud juhul sidekriipsuga ühendada üksnes ühest nimest koosnevaid perekonnanimesid.

(3) Nimed, mille kirja pildid erinevad rahvuse või keele nimetraditsiooni tõttu soo, perekonnaseisu või muu tunnuse osas, loetakse samaks perekonnanimeks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud perekonnanime samasuse hindamisel võetakse vajadusel aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse arvamus.

2. peatükk Isikunime andmine

§ 8. Isikunime andmine

Isikunime andmine on lapsele isikunime panemine:

- 1) sünni registreerimisel;
- 2) isaduse omaksvõtul, tuvastamisel või vaidlustamisel;
- 3) lapsendamisel või lapsendamise kehtetuks tunnistamisel.

§ 9. Sünni registreerimisel isikunime andmine

(1) Sünni registreerimisel antakse lapsele eesnimi ja perekonnanimi vanemate kokkuleppel või ainsa vanema või eestkostja ettepanekul.

(2) Lapse perekonnanimeks antakse:

- 1) ühe vanema perekonnanimi;
- 2) ühe vanema topeltperekonnanimest üks nimi.

(3) Lapsele ei ole lubatud anda vanema topeltperekonnanime, välja arvatud kui:

- 1) vanem on topeltperekonnanime saanud sünniga;
- 2) mõlemad vanemad kannavad topeltperekonnanime;
- 3) lapse õde või vend kannab vanema topeltperekonnanime.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 või 3 sätestatust võib teha erandi, kui soovitud nimi vastab lapse vanema kodakondsusriigi õigusele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kokkuleppe või ettepaneku puudumisel teeb lapsele antava ees- ja perekonnanime ettepaneku kohalik omavalitsus, kelle kohustus on vajadusel täita eestkostja ülesandeid. Kui lapse päritolu ei ole võimalik kindlaks teha, lähtutakse lapsele perekonnanime andmisel käesoleva seaduse § 26 lõikest 2.

(6) Kui lapsele soovitud isikunime kannab rahvastikuregistri andmetel vähemalt üks elav isik, teavitatakse lapsele isikunime andmisel lapse vanemat või eestkostjat sama isikunime kandvate isikute arvust ja vanusest sünniaasta täpsusega.

§ 10. Isaduse omaksvõtul, põlvnemise tuvastamisel või vaidlustamisel perekonnanime andmine

(1) Isaduse omaksvõtul pärast sünni registreerimist võib lapsele anda isa perekonnanime.

(2) Põlvnemise tuvastamise hagi rahuldamisel võib kohus anda lapsele isa perekonnanime.

(3) Põlvnemise vaidlustamise hagi rahuldamisel võib kohus anda lapsele ema perekonnanime.

(4) Käesolev paragrahv kohaldub ka juhul, kui isadus võetakse omaks, põlvnemine või põlvnemise puudumine tuvastatakse täisealise lapse suhtes.

(5) Käesoleva paragrahvi alusel perekonnanime andmisel lähtutakse käesoleva seaduse §-st 9.

§ 11. Lapsendamisel ja lapsendamise kehtetuks tunnistamisel isikunime andmine

(1) Lapsendamisel võib kohus anda lapsele uue isikunime lähtudes käesoleva seaduse §-st 9.

(2) Lapsendamise kehtetuks tunnistamisel võib kohus anda lapsele lapsendamiseelse isikunime.

3. peatükk Isikunime vahetamine

§ 12. Isikunime vahetamine

Isikunime vahetamine on:

- 1) abielu sõlmimisel abikaasa perekonnanime võtmine või sellest perekonnanimest loobumine abielu lahutamisel või kehtetuks tunnistamisel;
- 2) kooselulepingu sõlmimisel registreeritud elukaaslase perekonnanime võtmine või sellest perekonnanimest loobumine kooselulepingu lõpetamisel või kehtetuks tunnistamisel;
- 3) uue eesnime või soole vastava lõpuga perekonnanime võtmine sooandmete muutmisel.

§ 13. Aielu või kooselulepingu sõlmimisel perekonnanime vahetamine

(1) Aielu või kooselulepingu sõlmimisel võib isik jääda oma perekonnanimega või üks abikaasadest või registreeritud elukaaslastest võib:

- 1) võtta teise abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime ühiseks perekonnanimeks;
- 2) lisada oma perekonnanime järele sidekriipsuga teise abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime;
- 3) vahetada oma topeltperekonnanimest selle nime, mille ta sai varasemas abielus või registreeritud kooselus, abikaasa või registreeritud elukaaslase üheosalise perekonnanime vastu.

(2) Ühiseks perekonnanimeks ei ole lubatud võtta abikaasa või registreeritud elukaaslase topelt perekonnanime, mis on saadud abielu või kooselulepingu sõlmimise või nimemuutmisega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust võib teha erandi, kui soovitud nimi vastab isiku või tema abikaasa või registreeritud elukaaslase kodakondsusriigi õigusele.

§ 14. Abielu lahutamisel ja kooselulepingu lõpetamisel perekonnanime vahetamine

Isik, kes vahetas abielu või kooselulepingu sõlmimisel või kestel perekonnanime nii, et kannab abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime või tema nime sisaldavat topelt perekonnanime, võib abielu lahutamisel või kooselulepingu lõpetamisel perekonnanime vahetada varem kantud perekonnanimega.

§ 15. Abielu või kooselulepingu kehtetuks tunnistamisel perekonnanime vahetamine

Abielu või kooselulepingu kehtetuks tunnistamisel võib kohus otsustada perekonnanime vahetamise käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud viisil.

§ 16. Isiku sooandmete muutmisel isikunime vahetamine

(1) Isik, kelle sooandmed rahvastikuregistris muudetakse, võib vahetada kantava eesnime soole vastava eesnimega ning jätta kantavalt perekonnanimelt ära või liita sellele soole vastava tunnuse.

(2) Isik, kelle sooandmed rahvastikuregistris taastatakse, võib vahetada kantava eesnime sooandmete muutmise eel viimati kantud eesnimega ning jätta kantavalt perekonnanimelt ära või liita sellele soole vastava tunnuse.

4. peatükk Isikunime muutmine

§ 17. Isikunime muutmine

(1) Isikunime muutmine on isiku soovil isikunime asendamine uue isikunimega käesoleva peatüki alusel.

(2) Isikunime muutmise pädevus on Siseministeeriumil ja järgneval kohaliku omavalitsuse üksusel, kuhu kuulub haldusüksusena (edaspidi *pädev kohalik omavalitsus*):

- 1) Jõhvi vald;
- 2) Pärnu linn;
- 3) Tallinna linn;
- 4) Tartu linn.

(3) Isikunime muutmise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Pädeva kohaliku omavalitsuse üksusele käesoleva peatüki alusel isikunime muutmise menetlustoimingute tegemise kui kohaliku omavalitsuse üksuse täidetava riikliku ülesande kulud hüvitatakse kohalikule omavalitsusele riigieelarvest, võttes aluseks eelarveaastale

eelnenud aastal tehtud toimingute arvu ning vastava aasta riigieelarves sätestatud ühe toimingu keskmise arvutatud kulu.

§ 18. Isikunime muutmiseks õigustatud isik

(1) Isikunime võib muuta:

- 1) Eesti kodanik;
- 2) Eesti elamisloa või elamisõigusega isik, kes ei ole ühegi riigi kodanik ja kes asus Eestisse elama enne 1. juulit 1990 ega ole pärast nimetatud kuupäeva lahkunud elama mõnda teise riiki, ja tema järeltulija, kes ei ole ühegi riigi kodanik ja kellele on antud Eesti elamisluba või elamisõigus (edaspidi *Eesti kodakondsuseta isik*);
- 3) Eesti elamisloaga rahvusvahelise kaitse saaja;
- 4) välisriigi kodanik käesoleva seaduse §-s 30 sätestatud juhtudel.

(2) Isikunime ei või muuta isik, kes on süüdi mõistetud karistusseadustiku §-s 89–93, 95–114, 118¹, § 133 lõikes 2, § 134 lõikes 2, §-s 135, § 141 lõikes 1, lõike 2 punktides 2–7 või lõikes 2¹, § 142 lõikes 1 või lõike 2 punktis 2, § 143 lõike 2 punktis 2, § 143² lõigetes 2–4, §-s 175–179, 184, 185, 187, 199, 201, 209–213, § 217 lõikes 2, §-s 231–238, 255, 256, 268, 394, 403–405, 414, 415 või 418 sätestatud süüteo toimepanemise eest ning selle süüteo eest ei ole isiku karistusandmed karistusregistrist kustutatud.

(3) Isikunime ei või muuta isik, kes on süüdi mõistetud karistusseadustiku § 141 lõike 2 punktis 1, § 141¹ lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, § 143² lõikes 1 või §-s 144–146 sätestatud süüteo toimepanemise eest. Käesolevas lõikes sätestatud nime muutmise piirang kehtib käesolevas lõikes nimetatud süütegude puhul ka karistusregistrist andmete kustutamisel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõiked 2 ja 3 ei kohaldu isikule, kes on süüteo toime pannud alaealisena.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud piirangut kontrollitakse karistusregistrist. Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud piirangut kontrollitakse karistusregistrist ja selle arhiivist. Päringu tegemisel töödeldakse nime muuta sooviva isiku isikukoodi ja kriminaalkorras karistamise andmeid.

(6) Kui isik ei ole õigustatud isikunime muuta, jäetakse tema avaldus läbi vaatamata.

§ 19. Isikunime muutmise avalduse esitamine

(1) Isikunime muutmise avalduse võib esitada:

- 1) rahvastikuregistri turvalises veebikeskkonnas (edaspidi *turvaline veebikeskkond*);
- 2) isiklikult ja kirjalikult pädevas kohalikus omavalitsuses.

(2) Isik ei pea avalduse esitamiseks pädevasse kohalikku omavalitsusse ilmuma juhul, kui:

- 1) välisriigis viibiva isiku isikusamasuse on kontrollinud ja tema isiklikult ja kirjalikult esitataval avaldusel on allkirja õigsuse kinnitanud Eesti välisesinduse konsulaarametnik;
- 2) välisriigis viibiva isiku isikusamase on kontrollinud ja tema isiklikult ja kirjalikult esitataval avaldusel on allkirja õigsuse kinnitanud välisriigi notar;
- 3) kinnipeetava või vahistatud isiku isikusamasuse on kontrollinud ja tema isiklikult ja kirjalikult esitataval avaldusel on allkirja õigsuse kinnitanud vangla direktor.

(3) Turvalises veebikeskkonnas ei või uue isikunime muutmise avaldust esitada:

- 1) eestkostetava isikunime muutmiseks;
- 2) kui alaealine, kelle nime soovitakse muuta, saab täisealiseks vähem kui 60 päeva pärast;
- 3) käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 3 või 4 nimetatud isik.

(4) Alaealise isikunime muutmise avalduse esitab tema hooldusõiguslik vanem või eestkostja. Piiratud teovõimega täisealise isikunime muutmise avalduse esitab tema eestkostja.

(5) Piiratud teovõimega isiku isikunime muutmise avaldust ei ole lubatud esitada käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud viisil.

- (6) Alaealise isiku nime muutmiseks saab tema teine hooldusõiguslik vanem anda nõusoleku:
- 1) turvalises veebikeskkonnas, kui isikunime muutmise avaldus on esitatud samas keskkonnas;
 - 2) pädevale kohalikule omavalitsusele isiklikult ja kirjalikult või digitaalselt allkirjastatuna;
 - 3) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud viisil.

§ 20. Isikunime muutmise avaldus

(1) Avalduses esitatakse järgmised andmed:

- 1) nime muuta sooviva isiku kohta käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud andmed;
- 2) soovitud uus isikunimi;
- 3) avaldaja kontaktandmed;
- 4) käesolevas seaduses märgitud juhtudel hooldusõigusliku vanema või eestkostja isikunimi; isikukood, kontaktandmed ja nõusoleku andmed;
- 5) käesolevas seaduses märgitud juhtudel isikunime muutmise põhjus;
- 6) käesolevas seaduses märgitud juhtudel isikunime valiku selgitus;
- 7) nime muutmist tõendava rahvastikuregistri väljavõtte kättesaamise viis.

(2) Nime muuta sooviva isiku kohta esitatakse avalduses järgmised andmed:

- 1) isikunimi;
- 2) isikukood;
- 3) kodakondsus;
- 4) elukoht;
- 5) rahvus;
- 6) emakeel;
- 7) kõrgeim omandatud haridustase.

(3) Kui piiratud teovõimega isiku isikunime muutmise avaldus esitatakse Eesti välisesinduses, selgitab piiratud teovõimega isiku arvamuse välja:

- 1) sama välisesinduse konsulaarametnik, kui piiratud teovõimega isik asub selles välisriigis;
- 2) avaldust menetlev pädev kohalik omavalitsus, kui piiratud teovõimega isik asub Eestis.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 5–7 nimetatud andmete esitamine on kohustuslik nende rahvastikuregistrist puudumisel või kui haridustase on võrreldes rahvastikuregistrisse kantuga muutunud. Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 7 nimetatud andmed tuleb esitada 11- aastase ja vanema alaealise kohta.

§ 21. Isikunime muutmise otsustamine

(1) Käesoleva peatüki alusel isikunime muutmise otsustab Siseministeerium või pädevas kohalikus omavalitsuses töötav käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 2 nimetatud õigust omav perekonnaseisuametnik (edaspidi *perekonnaseisuametnik*).

(2) Isikunime muutmise otsustab perekonnaseisuametnik käesoleva seaduse §-s 24, § 25 punktides 1-3, § 26 lõikes 1, § 28 punktis 1 või §-s 30 sätestatud alusel.

(3) Isikunime muutmise otsustab Siseministeerium automaatselt käesoleva seaduse § 24 ja § 26 lõikes 1 sätestatud alustel, kui on täidetud käesoleva seaduse §-s 23 nimetatud tingimused.

(4) Isikunime muutmise otsustab Siseministeerium lähtuvalt isikunimekomisjoni arvamusest:

- 1) käesoleva seaduse § 26 lõikes 2 ja §-s 28 sätestatud alusel;
- 2) kui sama avaldusega soovitakse muuta eesnime ja perekonnanime ning eesnime või perekonnanime muutmise otsustamine on Siseministeeriumi pädevuses;
- 3) kui eesnime või perekonnanime soovitakse muuta korduvalt.

§ 22. Nimemuutmise õiguse andmine perekonnaseisuametnikule

(1) Nimemuutmise õigusega perekonnaseisuametnikuna tegutsemise õigus antakse perekonnaseisutoimingute seaduses sätestatud korras.

(2) Isikunime muutmise õiguse pädeva kohaliku omavalitsuse ametnikule annab valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud isik perekonnaseisuametnikuna tegutsemise ja isikunime muutmise õigust kinnitava dokumendiga.

§ 23. Isikunime muutmise automaatne otsustamine

(1) Isikunime muutmise võib automaatselt otsustada juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) isikunime muutmise avaldus on esitatud turvalises veebikeskkonnas;
- 2) taotletava perekonnanime saamise õigust on võimalik kontrollida rahvastikuregistrist automaatselt;
- 3) taotletav eesnimi on rahvastikuregistri andmetel kasutusel;
- 4) isikunime ei ole varem muudetud;
- 5) otsuse tegemisel ei ole vaja rakendada kaalutlusõigust;
- 6) otsuse tegemisel ei ole vaja välja selgitada alaealise isiku arvamust;
- 7) alaealise isiku isikunime muutmiseks vajalik nõusolek on antud turvalises veebikeskkonnas;
- 8) ei esine käesolevas seaduses sätestatud alust isikunime muutmise keeldumiseks.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimuste täitmine on automaatse kontrolli käigus tuvastatud, otsustab Siseministeerium uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise.

§ 24. Eesnime muutmine

(1) Eesnime võib muuta isiku soovil.

(2) Kui isik soovib kanda eesnime, mida rahvastikuregistri andmetel ei kannaks üksi elav isik, on nimemuutmise õigusega perekonnaseisuametnikul õigus küsida eesnime valiku osas selgitust.

(3) Eesnime muutmiseks tuleb esitada mõjuv põhjus, kui soovitakse eesnime, mis on juurdunud vaid nime saaja vastassoo eesnimena.

§ 25. Eesnime muutmise keeldumise alused

Eesnime muutmise keeldutakse, kui:

- 1) eesnimi ei vasta käesoleva seaduse §-s 6 sätestatud nõuetele;
- 2) soovitud eesnimi koos perekonnanimega on rahvastikuregistri andmetel elava isiku isikunimi;
- 3) soovitud eesnimi on juurdunud vastassoo eesnimena ning eesnime muutmiseks puudub mõjuv põhjus;
- 4) isiku eesnime on varem muudetud ja eesnime muutmiseks puudub mõjuv põhjus.

§ 26. Perekonnanime muutmine

(1) Perekonnanime võib muuta, kui isik soovib kanda:

- 1) varem kantud perekonnanime;
- 2) otsejoones üleneja sugulase dokumentaalselt tõendatud üheosalist perekonnanime;
- 3) vanema topeletperekonnanime või sellest ühte nime, mille isik oleks võinud saada sünni registreerimisel;
- 4) abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime, mis vastab käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud nõuetele;
- 5) perekonnanime, mille isik oleks võinud saada oma viimases abielus või registreeritud kooselus, mis lõppes abikaasa või registreeritud elukaaslase surmaga;
- 6) abielu eelset või registreeritud kooselu eelset viimati kantud perekonnanime liidetuna sidekriipsuga abikaasaga või registreeritud elukaaslasega ühise perekonnanime ette;
- 7) oma perekonnanime ilma rahvastavale vastava soo, perekonnaseisu või muu tunnuse või soovib lisada muukeelsele perekonnanimele soo, perekonnaseisu või muu tunnuse, kui vastava rahvuse või keele nimetraditsioonis perekonnanime selliselt eristatakse;
- 8) oma perekonnanime muu ümberkirjutusreegli kohaselt või perekonnanime keelelise päritolu mõttes lähteriigis ametlikult kehtiva tähetabeli kohaselt.

(2) Isiku perekonnanime võib muuta lõikes 1 nimetamata põhjusel, kui isik soovib kanda vabalt valitud perekonnanime ning perekonnanime muutmiseks on mõjuv põhjus.

§ 27. Perekonnanime muutmise piirangud

(1) Alaealise perekonnanime ei või muuta, kui selle tulemusel ei kanna laps kummagi vanema perekonnanime, välja arvatud juhul, kui perekonnanime muudetakse käesoleva seaduse § 26 lõike 1 punkti 3 alusel.

(2) Käesoleva peatüki alusel ei anta perekonnanime, mis on vanas kirjaviisis ja mida rahvastikuregistri andmetel ei ole kantud perekonnanime pärast 1940. aastat.

(3) Käesoleva seaduse § 26 lõike 2 alusel ei anta perekonnanimeks nime, mis on:

- 1) rahvastikuregistri andmetel elava isiku perekonnanime, arvestades § 7 lõikes 3 sätestatut;
- 2) rahvastikuregistri andmetel rohkem kui 30 elava isiku eesnimi;
- 3) rohkem kui ühest nimest koosnev;
- 4) vastuolus eesti kirjakeele normis sätestatud eesti õigekirjutusreeglitega;
- 5) tähenduse tõttu vastuolus heade kommetega;
- 6) Eestis kaubamärgina kaitstav tähis.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 4 märgitud piirangust võib teha erandi, kui isikul on põlvnemise tõttu seos muu rahvuse või keele nimetraditsiooniga ning soovitud perekonnanime vastab sellele.

§ 28. Perekonnanime muutmise keeldumise alused

Perekonnanime muutmise keeldutakse, kui:

- 1) esineb käesoleva seaduse §-s 27 sätestatud piirang;
- 2) käesoleva seaduse § 26 lõike 2 alusel perekonnanime muutmiseks puudub mõjuv põhjus;
- 3) isiku perekonnanime on varem muudetud ja perekonnanime muutmiseks puudub mõjuv põhjus.

§ 29. Isikunime korduv muutmine

(1) Isik saab eesnime või perekonnanime muuta üks kord. Eesnime või perekonnanime muudetakse rohkem kui üks kord vaid mõjuval põhjusel.

(2) Isikunime muutmist ei loeta korduvaks juhul, kui isikule antakse tagasi ees- või perekonnanime muutmisele vahetult eelnenud nimi.

§ 30. Välisriigi kodaniku isikunime muutmine ja muutmise keeldumine

(1) Välisriigi kodanik võib eesnime muuta, kui tema kodakondsusriik ei tunnusta isikule Eestis sünni registreerimisel antud eesnime.

(2) Välisriigi kodanik võib perekonnanime muuta, kui tema kodakondsusriik ei tunnusta:

- 1) Eestis sünni registreerimisel antud perekonnanime, andes isikule perekonnanime, mis vastab tema kodakondsusriigi õigusele;
- 2) Eestis abielu või kooselulepingu sõlmimisel vahetatud perekonnanime, andes isikule abielu või kooselulepingu sõlmimise eel vahetult kantud perekonnanime või perekonnanime;
- 3) Eestis abielu lahutamisel või kooselulepingu lõpetamisel vahetatud perekonnanime, andes isikule abielu lahutamise või kooselulepingu lõpetamise eel vahetult kantud perekonnanime.

(3) Välisriigi kodanik võib ees- või perekonnanime muuta, kui tema kodakondsusriik ei tunnusta Eestis soo andmete muutmisel vahetatud ees- või perekonnanime, andes isikule soo andmete muutmise eel vahetult kantud ees- või perekonnanime.

(4) Käesoleva paragrahvi alusel võib välisriigi kodanik avalduse ees- või perekonnanime muutmiseks esitada kolme kuu jooksul alates Eestis perekonnaseisutoimingu tegemisest.

(5) Välisriigi kodaniku isikunime muutmise keeldutakse, kui ei ole tõendatud, et tema kodakondsusriik ei tunnusta Eestis perekonnaseisutoiminguga saadud nime.

§ 31. Riigilõiv isikunime muutmisel

Käesoleva peatüki alusel isikunime muutmise avalduse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

§ 32. Isikunime muutmise jõustumine ja isikunime muutmist tõendav dokument

(1) Isikunime muutmise otsus jõustub ja isikunimi loetakse muudetuks, kui rahvastikuregistrisse on nimemuutmise andmed kandnud:

- 1) pädev kohalik omavalitsus enda otsuselt või Siseministeeriumi otsuselt;
- 2) Siseministeerium käesoleva seaduse § 23 alusel tehtud otsuselt automaatselt.

(2) Isikunime muutmist tõendatakse rahvastikuregistri väljavõttega.

(3) Pärast andmete kandmist rahvastikuregistrisse väljastatakse isikule isikunime muutmist tõendav esmane rahvastikuregistri väljavõte tasuta.

5. peatükk

Isikunime kohaldamine, ümberkirjutamine ja korrastamine

§ 33. Isikunime kohaldamine ja ümberkirjutamine

(1) Isikunime kohaldamine on välisriigis väljaantud dokumendilt isikunime kandmine dokumenti või andmekogusse Eestis avalikku ülesannet täitva asutuse poolt.

(2) Isikunime kohaldatakse muutmata kujul, kui välisriigi dokumendis kasutatakse ladina tähti.

(3) Erisusena käesoleva paragrahvi lõikest 2 tuleb välisriigi dokumendil oleva isikunime kohaldamisel:

- 1) jätta välja nime osad, mis ei väljenda kantavat eesnime või perekonnanime nagu tiitlid, aunimetused, kirjavahemärgid, numbrid;
- 2) jätta välja nimed, mida dokumendi väljaandnud riigi reeglite kohaselt tohib kasutada, kuid mis ei ole isiku ametlikud nimed;
- 3) lugeda nimi, mis ei ole eesnime ega perekonnanime osa, eesnime osaks ning lisada eesnime järele, kui dokumendi väljaandnud riigis ei ole sätestatud teisiti.

(4) Välisriigi dokumendil olev mitteladina tähestiku tähtedega kirjutatud isikunimi kantakse dokumenti või andmekogusse ümberkirjutusreegleid kasutades eesti-ladina tähestiku tähtedega. Isiku taotlusel võib isikunime ümberkirjutamisel kasutada isikunime keelelise päritolu mõttes lähteriigis ametlikult kehtivat tähetabelit.

(5) Mitteladina tähestiku tähtedega kirjutatud isikunime kohaldamise, osalise kohaldamise ja ümberkirjutamise täpsemad reeglid kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(6) Isikunime ümberkirjutamisel kohaldatava isikunime keelelise päritolu mõttes lähteriigis ametlikult kehtiva tähetabeli võib heaks kiita valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(7) Isikunimedele kohaldamisel ja ümberkirjutamisel võetakse vajadusel aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse arvamus.

§ 34. Rahvastikuregistrisse kantud isikunime korrastamine

(1) Kui rahvastikuregistri andmesubjekti isikunimi on välisriigis muutunud, on isik kohustatud rahvastikuregistrisse kantud isikunime korrastamiseks esitama 30 päeva jooksul alates nime muutumisest perekonnaseisutoiminguid tegevale kohalikule omavalitsusele või Eesti välisesindusele nime muutumist tõendava dokumendi.

(2) Kui rahvastikuregistri andmesubjekti isikunimi on välisriigis muutunud, kantakse see rahvastikuregistrisse:

- 1) välisriigi perekonnaseisudokumendi või kooselulepingu alusel;
- 2) välisriigi nime muutmist tõendava dokumendi alusel;
- 3) välisriigi kohtulahendi alusel;
- 4) välisriigi isikut tõendava dokumendi alusel, kui nime ei ole muudetud käesoleva lõike punktide 1 ja 2 alusel.

(3) Kui isiku, kes ei ole rahvastikuregistri andmesubjekt, isikunimest tuleb lähtuda avaliku ülesande täitmisel ning tema isikunimi on välisriigis muutunud, kantakse tema isikunimi rahvastikuregistrisse välisriigi isikut tõendava dokumendi alusel.

(4) Kui abielu või kooselulepingu sõlminud välisriigi õiguse kohaselt on isikul õigus kanda abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime ilma, et see oleks märgitud abielu- või kooselulepingu dokumendile, võib perekonnaseisutoiminguid tegev kohalik omavalitsus või Eesti välisesindus kanda rahvastikuregistrisse Eesti kodaniku või Eesti kodakondsuseta isiku taotluse ja abielu või kooselulepingu sõlmimist tõendava dokumendi alusel isiku perekonnanimeks tema abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime. Isik võib taotluse esitada abielu või kooselulepingu sõlmimisest kuni uue Eesti isikut tõendava dokumendi väljastamiseni isikut tõendavate dokumentide seaduse alusel.

(5) Kui välisriigis perekonnasündmuse registreerimisel on Eesti kodaniku või Eesti kodakondsuseta isiku isikunime kirjalikult muutunud dokumendi koostanud riigi keelest tulenevalt, võib perekonnaseisutoiminguid tegev kohalik omavalitsus või Eesti välisesindus isiku taotluse alusel kanda isikunime rahvastikuregistrisse muutmise eelse kirjalikpildiga.

6. peatükk

Isikunimekomisjon ja nimeteaduslik usaldusasutus

§ 35. Isikunimekomisjon

(1) Valdkonna eest vastutav minister moodustab käskkirjaga seitsme kuni üheksa liikmega isikunimekomisjoni, nimetab selle esimehe ja liikmed ning kinnitab põhimääruse.

(2) Isikunimekomisjon täidab järgmisi ülesandeid:

- 1) annab arvamusi isikunime muutmise otsustamisel ja muudes nimetoimingutes;
- 2) annab arvamusi nimetoimingute vaidlustamise korral;
- 3) teeb ettepanekuid nimetoiminguid reguleerivate õigusaktide muutmiseks;
- 4) täidab teisi talle põhimäärusega pandud ülesandeid.

(3) Isikunimekomisjonil on õigus oma ülesannete täitmiseks:

- 1) saada nimeteaduslikult usaldusasutuselt eksperdihinnanguid isikunime teemal;
- 2) saada nimetoimingute küsimustes riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutustelt vastuseid.

§ 36. Nimeteaduslik usaldusasutus

(1) Nimeteaduslik usaldusasutus täidab järgmisi ülesandeid:

- 1) annab isikunimedele kohta arvamusi ja eksperdihinnanguid;
- 2) nõustab nimetoiminguid tegevaid asutusi, annab nende taotlusel arvamusi ja hindab isikunime vastavust käesoleva seaduse nõuetele ja Eesti nimetraditsioonile;
- 3) teeb ettepanekuid nimetoiminguid reguleerivate õigusaktide muutmiseks.

(3) Vabariigi Valitsus määrab oma korraldusega valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul usaldusasutuseks teadusasutuse, kus töötavad nimeteadusele spetsialiseerunud teadustöötajad.

7. peatükk

Järelevalve ja vaidlustamine

§ 37. Haldusjärelevalve tegemine nimetoimingute üle

Haldusjärelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel antud õigusaktide järgimise ja tegevuse otstarbekuse üle teostab Siseministeerium.

§ 38. Vaidlustamine

(1) Isik, kes leiab, et nimetoiminguga või selle tegemisest keeldumisega või antud haldusaktiga on rikutud tema õigusi, võib esitada vaide Siseministeeriumile või kaebuse halduskohtule.

(2) Siseministeerium lahendab vaide 30 päeva jooksul vaide esitamisest arvates.

8. peatükk Rakendussätted

§ 39. Seaduse rakendamine

Isikunime muutmine loetakse korduvaks käesoleva seaduse § 29 tähenduses, kui isikunime on eelnevalt muudetud alates 2005. aasta 31. märtsist, välja arvatud juhul, kui isik oli nimemuutmise hetkel alaealine.

§ 40. Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud avalduste menetlemine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud nime muutmise avaldused lahendatakse käesoleva seaduse alusel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata juhul, kui avalduse esitamise ajal kehtinud nimeseadus oli isiku jaoks soodsam ja isik taotleb, et otsus tehtaks avalduse esitamise ajal kehtinud nimeseaduse alusel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõiget 2 ei kohaldata käesoleva seaduse § 18 lõikes 2 ja 3 nimetatud isikutele.

§ 41. Karistusregistri seaduse muutmine

Karistusregistri seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 20 lõige 1 punkti 20 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„20) Siseministeeriumil ja isikunimeseaduse § 21 lõikes 1 nimetatud ametnikul isikunimeseaduses sätestatud eesnime, perekonnanime või isikunime muutmise menetluse läbiviimiseks.“;

2) paragrahvi 23 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „nimeseaduses sätestatud uue eesnime, perekonnanime või isikunime andmise menetluse läbiviijad nimeseaduse § 16 lõikes 4¹ sätestatud piirangu kontrollimiseks,“ tekstiosaga „isikunimeseaduses sätestatud eesnime, perekonnanime või isikunime muutmise menetluse läbiviijad isikunimeseaduse § 18 lõigetes 2 ja 3 sätestatud piirangu kontrollimiseks,“.

§ 42. Keeleseaduse muutmine

Keeleseaduse § 20 lõigetes 2 ja 4 ning § 21 lõikes 1 asendatakse sõna „nimeseadus“ sõnaga „isikunimeseadus“ vastavas käändes.

§ 43. Kooseluseaduse muutmine

Kooseluseaduse § 19 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõna „nimeseaduse“ sõnaga „isikunimeseaduse“.

§ 44. Nimeseaduse kehtetuks tunnistamine

Nimeseadus (RT I 2005, 1, 1) tunnistatakse kehtetuks.

§ 45. Perekonnaseisutoimingute seaduse muutmine

Perekonnaseisutoimingute seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 11 lõikes 1 ja § 48 lõike 1 punktis 2 asendatakse sõna „nimeseadus“ sõnaga „isikunimeseadus“ vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 49¹ lõike 2 punktis 2 asendatakse tekstiosa „nimeseaduse §-s 15“ tekstiosaga „isikunimeseaduse §-s 16“.

§ 46. Rahvastikuregistri seaduse muutmine

Rahvastikuregistri seaduse § 2 lõikes 3, § 7 tekstis, § 21 lõike 1 punktis 1 ja § 24 tekstis asendatakse sõna „nimeseadus“ sõnaga „isikunimeseadus“ vastavas käändes.

§ 47. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 7 lõikes 4 ning seaduse 11. peatüki 1. jao 1. jaotise pealkirjas ja seaduse 17. peatüki 1. jao 2. jaotise pealkirjas asendatakse sõna „nimeseadus“ sõnaga „isikunimeseadus“ vastavas käändes;
- 2) paragrahv 48 tunnistatakse kehtetuks;
- 3) paragrahv 262 tunnistatakse kehtetuks;
- 4) paragrahv 341 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 341. Isikunime muutmise avalduse läbivaatamine

- (1) Eesnime muutmise avalduse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 200 eurot.
- (2) Perekonnanime muutmise avalduse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 200 eurot.“.

§ 48. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2027. aasta 1. detsembril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2025

Algatab Vabariigi Valitsus 2025